

postmottak@krd.dep.no

Deres ref
12/2394

Vår ref
OU 018-13

Dato
15.05.2013

Høring - nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for alle norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) organiserer rundt 750 norske redaktører fra alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere og frilansere som har journalistikk som hovedyrke. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. Alle foreningene har blant annet som formål å verne om ytringsfrihet og informasjonsfrihet.

Vi ønsker å kommentere den delen av retningslinjene som går på tilgjengelighet, dokumentasjon og åpenhet om selvkostberegningen, dvs. kap 9.

1. Tekstboks

Aller først vil vi oppfordre til at man også her lager en tekstboks med de viktigste føringene, som man har gjort under de fleste andre avsnittene/kapitlene. Dette for å fremheve betydningen av åpenhet i selvkostreglementet. Vi viser her til tekstboksen avslutningsvis i vårt høringsnotat, som både inneholder en oppsummering av våre viktigste innspill, og de punkter vi mener en slik tekstboks bør inneholde.

2. Betydning av åpenhet og ti-årsregelen

Åpenhet om gebyrbelagte tjenester og resultater er viktig ikke bare for å kunne sammenligne kommuner, men også for å kunne drive en uavhengig kontroll både av prisnivå, kommunens beregning av selvkost og kommunens forvaltning av fellesskapets midler. Derfor merker vi oss positivt at man to steder i høringsnotatet understreker at åpenhet om selvkostberegninger er viktig (kap 1 og kap 9). Det er liten tvil om at betydningen av åpenhet må gjenspeiles i retningslinjene.

Konkret støtter vi at man tar inn i retningslinjene at beregningsgrunnlaget i sin helhet bør kunne dokumenteres i ti år, da dette er helt avgjørende for å kunne etterprøve selvkostberegning over tid. Ettersom bokføringsloven også opererer med en oppbevaringsplikt på ti år, anser vi det som naturlig at dokumentasjonsplikten følger denne tidsgrensen.

Her kan man med fordel være enda tydeligere, og ta inn et krav om at beregningsgrunnlaget **skal kunne** dokumenteres i 10 år. Har man ikke denne muligheten, er det også svært vanskelig å drive sammenlignende journalistikk på kostnadsnivå over tid og med ulik politisk styring.

3. Enkel tilgang

Det er også viktig at bevaring gjøres på en måte som sikrer kvalitet, etterprøvbarhet og tilgang. Kvalitet er ivaretatt gjennom kravet til oppbevaring på en måte som sikrer mot "ødeleggelse, tap og endring". **I tillegg foreslår vi et ekstra punkt om enkel tilgang.** Det er viktig at kommunen har et system som gjør at dette materialet, enten det er forrige måned eller flere år tilbake i tid, oppbevares på en måte som gjør at man enkelt og raskt kan gjenfinne det. Dette for å sikre at materiale gis ut når det har aktualitet, feks. i forbindelse med en konkret sak eller pågående debatt, og for i ivareta kravene i offentleglova om behandling av innsynskrav "uten ugrunna opphold" jf. § 29. Dette er kanskje særlig aktuelt for eldre materiale.

I forlengelsen av dette støtter vi forslaget om at informasjon knyttet til selvkost skal være enkelt tilgjengelig på internett. Sammen med dette bør det ligge informasjon om innsynsrettigheter og beskrivelse av hvordan man søker innsyn.

4. Opplysninger om selvkost er offentlig informasjon

Når det gjelder forholdet til offentleglova, er vi skeptiske til formuleringen "*Selv om det er adgang til å gjøre unntak fra innsyn, vil det ofte være grunnlag til å utvise merinnsyn etter offentleglova § 11*", s. 47, 4. avsnitt.

Dette får det til å høres ut som at man som regel vil ha adgang til å gjøre unntak fra innsyn, men at man etter en avveining likevel ofte vil måtte gi ut dokumenter. I praksis er det motsatt. Det vil svært sjelden være grunnlag i offentleglova for å unnta opplysninger om selvkost. Dette er opplysninger som handler om kjerneoppgavene til en kommune, det kan ikke være noen tvil om at befolkningen har en legitim rett til innsyn i disse.

Det er et problem i forvaltningen at mange misforstår unntaksbestemmelsene og utviser mindre åpenhet enn det loven gir grunnlag for. Dette har Sivilombudsmannen fremhevet flere ganger, senest på Presseforbundets høringsmøte om offentleglova 24.1. i år, der ombudsmann Arne Fliflet uttalte: - *Når det gjelder taushet, kan det virke som om det er en kultur i embetsverket som går lenger enn taushet som er beskyttet i lov, og som handler om lojalitet og taushet om det som foregår i egen virksomhet.*

Det er viktig at man i retningslinjene ikke støtter opp om en praksis der man unntar av frykt for å gjøre feil, men heller stadfester en praksis som er i samsvar med lovens krav om åpenhet.

Vi foreslår å endre formuleringen til følgende:

Opplysninger om selvkost er offentlig informasjon. For de tilfeller der opplysninger kan unntas etter offentleglova, vil det ofte være grunn til å utvise merinnsyn etter offl. § 11.

5. Forslag til tekstboks (tas inn i begynnelsen av kapitlet):

Det skal utvises åpenhet om gebyrbelagte tjenester og resultater i tråd med kravene i offentleglova.

Beregningsgrunnlaget skal kunne dokumenteres i 10 år.

Tallene skal lagres på en måte som sikrer mot ødeleggelse, tap og som gir enkel tilgang.

Informasjon knyttet til selvkost skal være enkelt tilgjengelig på internett, sammen med opplysninger om innsynsretten.

Med hilsen

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
ass. generalsekretær

Norsk Presseforbund

Mediebedriftenes Landsforening

Kristine Foss
juridisk rådgiver

Pernille Børset
fagsjef